

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

17 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana și Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

*Slutu Alexei XXXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în
XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 12.06.2020 – 18.03.2021;

Instanța de apel: 03.08.2021 – 01.02.2022;

Instanța de recurs: 19.04.2022 – 17.10.2022.

Asupra recursului ordinar în cauză, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 18 martie 2021, cauza fiind judecată în baza prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, *Slutu Alexei XXXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 320¹ Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 160 (una sută șaiszeci) ore.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 22 februarie 2020 și ordonanței de protecție a victimei violenței în familie Slutu Mariana, agresorul Slutu Alexei a fost obligat de a părăsi temporar locuința comună, de a sta departe de locul aflării victimei la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual și de a nu avea contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod cu victima.

Însă, la data de 15 martie 2020, aproximativ la ora 22:00, Slutu Alexei intenționat nu a executat măsurile de protecție stabilite și s-a prezentat la domiciliul soției Slutu Mariana, situat în XXXXX, unde a inițiat un conflict, înjurând-o și amenințând cu răfuială fizică, prin

ce intenționat nu a executat măsurile stabilite în ordonanța de protecție și încheierea Judecătorei Edineț, sediul Briceni din 22 februarie 2020.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 320¹ Cod penal, adică *neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia a declarat apel *avocatul Lavric Andrei în numele inculpatului Slutu Alexei*, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Slutu Alexei să fie achitat de sub învinuirea în comiterea faptei prevăzută la art. 320¹ Cod penal. În motivarea apelului s-a indicat faptul că, atât instanța de judecată, cât și instituțiile MAI sânt obligate de a aduce la cunoștință persoanei, limitările impuse printr-un act de judecată sub semnătură și a i se explica consecințele, în caz de neexecutare. Agresorul violenței în familie, Slutu Alexei, nu a fost citat la ședința de judecată prin care a fost examinată cererea victimei violenței în familie și nici nu i s-a adus la cunoștință actul judecătoresc, nu i-a fost explicat consecințele tragerii la răspundere, în cazul încălcării acestuia.

Faptul că Slutu Mariana, soția inculpatului, prin telefon i-a comunicat că „de judecată a fost obligat să nu vină acasă”, aceasta nu echivalează cu efectele juridice ale unui act de justiție de informare calitativ și nu poate fi pus în seama lui Slutu Alexei limitările unui act judecătoresc, fără a i se aduce la cunoștință acest act. Organele MAI sânt obligate de a aduce la cunoștință agresorului încheierea instanței privind aplicarea măsurilor de protecție violenței în familie (Ordinul IGP nr. 360 din 08.08.2018), faptul acestei obligații în umbra tăcerii este calificat ca o neglijență și este pedepsită penal.

Prin urmare, apelantul a solicitat ca instanța să se expună asupra faptului dat, cu remiterea în adresa MAI a unei încheieri cu solicitarea de a fi trași la răspundere persoanele care au neglijat obligațiunile de serviciu.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 februarie 2022, apelul declarat a fost admis, din alte motive decât cele invocate, cu casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri noi după cum urmează:

În temeiul art. 2 alin. (1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, procesul penal intentat în baza art. 320¹ Cod penal în privința lui Slutu Alexei XXXXXX – încetează cu liberarea acestuia de **răspundere penală**.

3.1. Pentru a pronunța decizia în cauză, instanța de apel a relevat că prima instanță, în baza probelor administrate pe caz, corect a concluzionat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului Slutu Alexei în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 320¹ Cod penal, cu semnul calificativ – *neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie*.

Însă, în pofida faptului că prima instanță, corect a încadrat juridic acțiunile inculpatului, sentința în cauză, urmează a fi casată cu emiterea unei noi hotărâri prin care

procesul penal de învinuire a lui Slutu Alexei în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 320¹ Cod penal, urmează a fi încetat în temeiul art. 2 alin. (1) al Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021.

În corespundere cu art. 2 alin. (1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Potrivit art. 2 alin. (2) *Procesul penal în privința infracțiunilor usoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Potrivit art. (3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate*".

Astfel că, infracțiunea prevăzută la art. 320¹ Cod penal, prevede o pedeapsă maximă sub formă de închisoare pe un termen de până la 3 ani. Concomitent, art. 1 din legea sus menționată reglementează că *prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7, 8.*

În sensul celor reținute, instanța de apel a stabilit că conform certificatului eliberat de Biroul de Probațiune Briceni din 01 martie 2021, inculpatul Slutu Alexei la data de 29.10.2020 a fost exclus din evidență, în legătură cu executarea pedepsei.

În aceste condiții, instanța a conchis că în conformitate cu art. 2 alin. (1) din Legea cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, procesul penal de învinuire a lui Slutu Alexei în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 320¹ Cod penal urmează a fi încetat.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gaudiuc Valentina*, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului, acuzatorul de stat afirmă că, amnistia este actul prin care se înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa. Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 Cod penal, unde se stipulează că aceasta reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Prin urmare, luând în considerare că o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. 4) pct. 2) Cod procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducerea ori comutarea pedepselor penale.

În speța dedusă judecății, instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpatul Slutu Alexei cade sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, însă incorect a încetat procesul penal intentat în baza art. 320¹ Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală.

Pe cale de consecință, instanța ierarhic inferioară, în rezultatul examinării apelului, urma să admită apelul, recunoscându-l pe Slutu Alexei vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 320¹ Cod penal, cu liberarea acestuia de pedeapsă. Deci, era cazul să adopte o decizie de condamnare în baza prevederilor art. 389 alin. 4) pct. 2) Cod procedură penală.

Reieșind din cele expuse, recurenta consideră că instanța de apel incorect a aplicat normele de procedură penală, ce reglementează aplicarea amnistiei, circumstanță ce impune casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare.

5. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Cât privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; **dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.**

Revenind la textul deciziei recurate, și lecturând partea descriptivă a acesteia, instanța de recurs remarcă faptul că, la baza soluției de încetare a procesului penal în privința lui Slutu Alexei a fost reținută Legea cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Așadar, statuând asupra vinovăției inculpatului în comiterea faptei prejudiciabile prevăzute la art. 320¹ Cod penal, în baza cererii scrise depusă personal de către cel din urmă (f.d. 147, vol. I), instanța de apel a purces la verificarea condițiilor, care necesită a fi întrunite cumulativ pentru a fi aplicabilă legea discutată. În acest sens, au fost identificate următoarele norme legale din Legea privind amnistia care, în viziunea instanței de apel, au fost călăuzitoare și suficiente pentru justa soluționare a cauzei penale vizate: „Conform art. 2 alin.(1) al Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021 procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Potrivit art. 2 alin. (2) Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Potrivit art. (3) Încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

În prevederile Art. 1. - (1) din legea sus menționată se indică faptul : „Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2-5, 7, 8.” (f.d. 153, vol. I).

Totodată, potrivit dispozitivului deciziei contestate se reține că „În temeiul art. 2 alin. (1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021 pe art. 320¹ Cod penal în privința lui Slutu Alexei XXXXXX – încetează cu liberarea acestuia de răspundere penală.” (f.d. 153-154, vol. I).

Asupra celor consemnate supra, Colegiul găsește necesar a puncta că în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Reieșind din înțelesul juridic al normei precitate, rezultă că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia de a înceta procesul penal în privința inculpatului, cu liberarea de răspundere penală a acestuia, punând la baza acesteia intervenirea actului de amnistie, din moment ce legiuitorul autohton a stabilit expres că în cazul amnistiei se adoptă o sentință (hotărâre) de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Slutu Alexei XXXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la **22 noiembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Boico Victor